

บทที่ ๓

อารยธรรมกรีก

เก้าโครงเรื่อง

๑. การปกครองในรูปแบบนครรัฐของกรีก

- 1.1 นครรัฐสпар์ต้า
- 1.2 นครรัฐเอเธนส์

๒. อารยธรรมกรีก

- 2.1 ศาสนาและปรัชญา
- 2.2 วิทยาศาสตร์
- 2.3 วรรณคดีและการละคร
- 2.4 ศิลปะและสถาปัตยกรรม

สาระสำคัญ

๑. การปกครองของกรีกมีลักษณะเป็นแบบนครรัฐ นครรัฐที่เด่น ๒ รัฐ คือ สпар์ต้า และเอเธนส์ โดยที่เอเธนสมีพัฒนาการของการปกครองแบบประชาธิบัติ ให้ขึ้นมาที่รัฐสпар์ต้า ยังคงการปกครองอยู่ที่คณะปกครองที่ใช้อำนาจเด็ดขาด

๒. ชาวกรีกโบราณเป็นผู้ที่เชื่อมั่นในคุณค่าของมนุษย์ในรูปปัจเจกชน เป็นคนซึ่งสังเกตมองโลกในแง่ดี มีเหตุผล และมีโลกทัศน์ที่กว้าง คุณลักษณะเหล่านี้ทำให้กรีกประสบความสำเร็จทางด้านอารยธรรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เข้าใจถึงสาเหตุของการที่กรีกมีการปกครองแบบนครรัฐ และสามารถอธิบายถึงความแตกต่างระหว่างนครรัฐเอเธนส์และนครรัฐสпар์ต้าได้
๒. อธิบายถึงความเจริญด้านต่าง ๆ ที่กรีกสร้างไว้ให้กับโลก

ภูมิหลังของอารยธรรมกรีก

ชาวกรีกเป็นพวากอินโด-ยูโรเปียน (Indo-Europeans) พวากหนึ่งซึ่งมีหลักแหล่งดั้งเดิมอยู่แถบบริเวณลุ่มแม่น้ำดานوب (Danube Valley) เป็นชนเร่ร่อนซึ่งยังไม่มีความเจริญเต็มที่ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับพวากที่ตั้งรกรากอยู่ก่อนแล้วตามเก่าต่าง ๆ ทางตอนใต้ของคาบสมุทรกรีก เช่น พวากครีตัน (Cretans) ในระยะเวลาประมาณปี 2,000 ก่อนคริสตกาล ชนพวากนี้ได้อพยพเข้าไปในแหลมกรีก พวากแรก คือ ไอโโอนียัน (Ionians) อพยพเข้ามารครอบครองส่วนเหนือของคาบสมุทร บางกลุ่มกระจายไปตั้งถิ่นฐานแถบชายฝั่ง อีกพวากหนึ่ง คือ เอเดียน (Achaeans) เข้าไปทางใต้ มีชัยชนะต่อไมซีเน (Mycenae) และโทรอย (Troy) และเข้าครอบครองเกาะครีต พวากสุดท้ายที่เข้ามา คือ ดอร์เรียน (Dorians) พวากนี้รุกมาทางภาคกลางของคาบสมุทรและบริเวณชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะบริเวณตะวันออกของแหลมเพลอพอนเนชัส (Peloponnesus) และหมู่เกาะตอนใต้ที่เลอเจียน ถึงประมาณปี 1,000 ก่อนคริสตกาล พวากดอร์เรียนสามารถยึดครองเมืองคนอร์ซัส (Knossus) ศูนย์กลางของอารยธรรมไมโนน (Minoan Civilization) ได้สำเร็จ

พวากต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อเข้ามาแล้วได้ผสมกับพวากแอลป์ (Alpine) นอร์ดิก (Nordic) เมดิเตอร์เรเนียน จึงกล่าวได้ว่าพวากเซลเลนหรือกรีกเป็นเชื้อชาติผสมพูดภาษาอินโด-ยูโรเปียน

อารยธรรมดั้งเดิมในแหลมทะเลเอจีyan

ก่อนหน้าที่กรีกจะอพยพเข้ามาอยู่ในแหลมนี้ ปรากฏว่ามีชาวพื้นเมืองดั้งเดิมอาศัยอยู่ก่อนแล้ว คือ ชาวกาเบครีต หรือครีตัน (Cretan) ชาวกรีตันส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย มีความเจริญทางด้านศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะการก่อสร้างอาคารที่พัง倒塌ง่าย รู้จักประดิษฐ์เครื่องเคลือบดินเผา จากหลักฐานทางโบราณคดี เราทราบว่าในกาครีตแบ่งประชากรออกเป็นหลายกลุ่มภายใต้การปกครองของกษัตริย์องค์เดียวทั้งนี้ ซึ่งอยู่ที่เมืองคนอร์ซัส ต้านทานของกรีกกล่าวว่า พระเจ้าแฟนดินที่มีความสามารถที่สุดและสร้างความเจริญให้กับครีตทรงพระนามว่า พระเจ้ามีโนส (Minos) และความเจริญของพวากรีตได้รับนามกษัตริย์พระองค์นี้ว่า วัฒธรรมไมโนน อยู่ในช่วงประมาณ 3,000–1,300 ปีก่อนคริสตกาล ประมาณปี 1,400 ปีก่อนคริสตกาล อำนาจของพวากรีตเริ่มเสื่อม เพราะไม่สามารถต่อต้านการรุกรานของพวากรีกที่เริ่มอพยพมาทางภาคใต้

อารยธรรมไมซีเน (Mycenae)

เมืองไมซีเนตั้งอยู่บนแหลมเพลอพอนเนชัส พวากที่เข้ามาตั้งรกราก คือ เอเดียน (Achaeans) เป็นพวากนักรบได้ชัยชนะเหนือพวากรีตประมาณปี 1,400 ปีก่อนคริสตกาล ได้รับอิทธิพลอารย-

ธรรมจากคริตเป็นส่วนใหญ่ เช่น อักษร ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม การเดินเรือ การค้าขาย ระยะหลังเมื่อมีอำนาจมากขึ้น ได้ทำลายเมืองคนอร์ซัสและแพร่อำนาจเห็นอ่าวเรอโนบาร์เวนทะเลอเจียน ทั้งหมดแทนพากครีตัน

สภาพการเมืองและสังคมมีลักษณะคล้ายกับคริตและประเทศในตะวันออกไกล คือ มีระบบการปกครองแบบราชาธิปไตย ศตวรรษที่ 13 ก่อนคริสตกาล ไมซีเนได้รับยกย่องว่า เป็นรัฐนำ และพระเจ้าอามอน (Agamenon) แห่งไมซีเน ได้รับยกย่องว่าเป็นใหญ่กว่ากษัตริย์ อื่น ๆ สังคมไมซีเนยนแบ่งคนออกเป็นหลายชนชั้น เช่น เดียวกับประเทศในตะวันออกไกล คือ พากขุนนาง นักรบ ข้าราชสำนัก พ่อค้า เสมียน ท้าส อาชีพส่วนใหญ่ คือ กษิกรรมและค้าขาย ในด้านศาสนา ชาวไมซีเนยนนับถือเทพเจ้าต่าง ๆ ซึ่งอยู่บนเขาโอลิมเปีย รวมทั้งเทพเจ้าซีอุส (Zeus) เทพเจ้าเหล่านี้ต่อมาเป็นที่นับถือของชาวกรีกโดยทั่วไป

อารยธรรมทรอย (Troy)

เมืองทรอยตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของเอเชียไมเนอร์ เป็นนครเก่าแก่อีกแห่งหนึ่ง ที่ได้รับการยัธรรมจากคริต ในปี ค.ศ. 1870 นักโบราณคดีชาวเยอรมัน คือ Heinrich Schliemann ได้ขุดพบซากเมืองทรอย พบร่องรอยเมืองนี้สร้างขึ้นทับถมกันอยู่ถึง 9 เมือง ในมหากาพย์อีเลียด ของโอดิเซีย ได้เล่าถึงสงครามเมืองทรอยว่าเกิดขึ้นเพราเจ้าชายเมืองทรอยไปแย่งชิงพระนาง เฮเลน (Helen) ราชินีแห่งสปาร์ตา มาเป็นของตน ทำให้ชาวกรีกโกรธແดันทำสงครามและในที่สุด ทำลายล้างเมืองทรอยเสีย นักโบราณคดีได้ขุดพบซากปรักหักพังและเครื่องทองที่มีค่า ทำให้ ลงความเห็นว่าครั้งหนึ่งเมืองทรอยเคยเป็นศูนย์กลางการค้าที่มั่งคั่งในบริเวณทะเลอเจียน

การรุกรานของพากดอเรียน (ปี 1,100–800 ก่อนคริสตกาล)

พากดอเรียนมีความเจริญด้วยกว่ากรีกพากแรก ๆ ประมาณปี 1,300 ก่อนคริสตกาล พากดอเรียนก็ได้เกาะครีตปี 1,200–1,100 ก่อนคริสตกาล ได้เข้าครอบครองเมืองไมซีเน เนื่องจากพากนี้มีความดุร้ายและได้ทำลายความเจริญของพากเก่าลงหมัด ทำให้กรีกเฝ้าด้วยเดิมต้อง อพยพลี้ภัยไปอยู่ทางตอนเหนือเรนซ์และเอเชียไมเนอร์ พากดอเรียนจึงสร้างบ้านเรือนของตนขึ้น ลูกหลานของพากดอเรียนที่เรารู้จักกันดีก็คือ สпар์ตัน และคอรินธิัน (Corinthians)

1. วิวัฒนาการการปกครองของกรีก

สภาพภูมิศาสตร์ของกรีกที่มีภูมิประเทศเป็นภูเขา คาบสมุทร อ่าว ฝั่งทะเลเว้าแห่งว่าง ล้วนแต่มีพัฒนาการต่อการปกครองในรูปแบบนครรัฐ (City-State) ที่เน้นถึงการพึ่งพาตนเองและ สนใจแต่กิจการภายในรัฐของตน แต่ละนครรัฐจะประกอบไปด้วยบริเวณป้อมที่เรียกว่า

อะโครโปลิส (Acropolis) อะโครโปลิสนี้ปกติจะใช้เป็นสถานที่ประชุมและเป็นศูนย์กลางทางศาสนา รอบ ๆ อะโครโปลิสจะเป็นที่สำหรับทำการเพาะปลูกและค้าขาย ประชาชนและชาวนาจำนวนมากจะปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่รอบ ๆ บริเวณนี้

ลักษณะการปกครองของกรีกในครั้ง บางรัฐเป็นการปกครองแบบราชาธิปไตยที่อำนาจการปกครองตกอยู่กับกษัตริย์ สภาขุนนาง (Council of Nobles) และสภาสามัญ (Assembly) สำหรับในบางรัฐ อำนาจของสภาขุนนางมีมากจนใช้อำนาจปกครองรัฐแทนกษัตริย์ได้ เท่ากับกษัตริย์ถูกลดบทบาทลงเป็นเพียงประชานในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่โดยทั่วไปนครรัฐของกรีกเป็นทั้งหน่วยสังคมทางการเมือง และเป็นศูนย์กลางในการปกครองที่สำคัญ ๆ มีอธีนส์ (Athens) ทีบีส (Thebes) เมgarra (Megara) สปาร์ตา (Sparta) และคอรินธ์ (Corinth) บนแหลมเพลอพอนเซส “ไมเลตัส (Miletus) บนฝั่งเอเชีย “ไมเนอร์” มีติลิน (Metylene) และคาลซีส (Chalcis) ซึ่งเป็นเกาะอยู่ในทะเลเอจีน นครรัฐเหล่านี้เป็นนครรัฐซึ่งเป็นที่รู้จักมีความแตกต่างกันในด้านพื้นที่และประชากร รัฐสปาร์ตา มีเนื้อที่ประมาณ 3,000 ตารางไมล์ ส่วนอธีนส์ มีเนื้อที่ประมาณ 1,060 ตารางไมล์ ในระยะที่เจริญที่สุด นครรัฐอธีนส์และสปาร์ตา มีผลเมืองพอ ๆ กัน ประมาณ 400,000 คน ซึ่งถือว่ามีประชากรมากเป็น 3 เท่าของรัฐเพื่อนบ้าน

นครรัฐของกรีกได้ผ่านวิวัฒนาการทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน เริ่มประวัติศาสตร์ด้วยการปกครองแบบมีกษัตริย์ (Monarchies) ประมาณศตวรรษที่ 8 เป็นการเปลี่ยนจากการปกครองแบบ monarchies* อีก 100 ปีต่อมาเปลี่ยนเป็นระบบทรราชย์ (Tyrants)* ในที่สุดศตวรรษที่ 6 และ 5 ก็ได้ก่อตั้งระบบประชาธิปไตยขึ้น

สาเหตุของวิวัฒนาการทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงครั้งแรกเป็นผลมาจากการรวมที่ดิน เนื่องจากเจ้าของที่ดินรายใหญ่ ๆ มีอำนาจทางเศรษฐกิจ ต้องการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองมาจากกษัตริย์และมอบอำนาจให้กับสภา (Council) ซึ่งพวกเขามีอิทธิพลอยู่ และในที่สุดพวกเจ้าของที่ดินเหล่านี้ได้มีอำนาจของกษัตริย์โดยเด็ดขาด หลังจากนั้นจะเป็นช่วงเวลาของ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและความยุ่งยากทางการเมือง การขาดแคลนที่ดินทำให้ชาวกรีก

*ระบบทรราชย์ของกรีก หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งเข้ามายึดอำนาจโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งอาจจะปกครองอย่างกดขี่หรือไม่กดขี่ก็ได้ ปรากฏว่ารัฐบาลระบอบทรราชย์มักไม่ค่อยยั่งยืน ส่วนมากทรราชย์มักจะถูกฆ่าตายหรือถูกเนรเทศไปอยู่ที่อื่น มีอยู่บางครั้งที่ทรราชย์บางคนเกลิงอำนาจอยู่จนตลอดชีวิต แต่ท้ายที่สุดรับผลกระทบจากการเมืองมักจะอ่อนแอ ไร้ความสามารถ จึงมักจะถูกจำกัด ทรราชย์ที่มีชื่อเสียงของกรีก เช่น Periander แห่งรัฐ Corinth, Polycrates แห่งเกาะ Samos, และ Peisistratus แห่งรัฐอธีนส์ เป็นต้น

จำเป็นต้องหาอาณา尼คิม ส่วนใหญ่จะอยู่ตามชายฝั่งทะเลเอจีนและไอโอเนียน บางแห่งใกล้ไปทางตะวันออกถึงทะเลเดดฯ และบางแห่งใกล้ไปทางตะวันตกถึงอิตาลีและสเปน ความต้องการขยายการค้าทำให้การขยายด้วยเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผลคือเกิดการปฏิวัติทางเศรษฐกิจในกรีก การค้าและการอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองเพิ่มขึ้น เกิดความมั่งคั่งในรูปใหม่ พากชนชั้นกลางที่มีฐานะร่ำรวยต้องการมีสิทธิในการปกครองเมื่อชนชั้นสูง สำหรับผู้ที่มีฐานะยากจนต้องการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปเพื่อให้ฐานะของเขาดีขึ้น ชาวนาที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองพร้อมใจกันโโมดีพากเจ้าของที่ดินรายใหญ่ๆ อาจกล่าวได้ว่า ความไม่พอใจในการปกครองแบบทุราธิค์และการเพิ่มอำนาจทางเศรษฐกิจและสำนักงานการเมืองของสามัญชน นำไปสู่การก่อตั้งระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ในบรรดาครรภุของกรีก ทั้งหมด นครรัฐที่เด่นที่สุด 2 รัฐที่นำจะกล่าวถึงคือ นครรัฐสparta และนครรัฐเอเธนส์

1.1 สปาร์ตา*

ประชาชนของสปาร์ตาเป็นเชื้อสายดอรีน (Dorians) แท้ๆ พื้นฐานที่จะทำให้รัฐสปาร์ตาเน้นรูปการปกครองอกรมาในระบบเผด็จการ เพราะพากสปาร์ตาเข้ามากทางตะวันออกของคาบสมุทรเพลオพอนเนชั่ส โดยการทำสังคมรูปแบบที่มีความสำคัญในเรื่องทหาร และตลอดเวลาพากสปาร์ตาต้องอยู่ปราบพากชาวพื้นเมืองไมซีเนียน (Mycenaean) ที่อาศัยอยู่ดั้งเดิม และในปี 800 ก่อนคริสตกาล พากสปาร์ตาประสบความสำเร็จในการเข้าครอบครองแคว้น Laconia ทั้งหมด ลักษณะนิสัยแบบทหาร (military habits) ได้ผูกูกลังในจิตใจนักที่จะถอน ในขณะที่นครรัฐอื่นๆ แก้ไขปัญหาพลเมืองเพิ่มด้วยการแสวงหาอาณา尼คิม สปาร์ตาเลือกวิธีชีวิตรูปแบบโดยการทำสังคม เช่น ปลายศตวรรษที่ 8 สปาร์ตาใช้วิธีปราบปรามทำสังคมจนได้ชัยชนะดินแดนเมสสิเนียน (Messenian) และผูกไวเข้ากับแคว้นลาโคนีย อีก 50 ปี ต่อมา พากเมสสิเนียนก่อการจลาจล สปาร์ตาทำการปราบอย่างจริงจัง ได้ชัยชนะอีกรัง หลังจากนั้นยึดที่ดินของพากเมสสิเนียน มาและขับไล่ผู้นำออกไป บีบบังคับประชาชนที่เหลือให้อยู่ในสภาพทาสติดที่ดิน (Serfdom)

พากสปาร์ตา มีชีวิตอยู่ด้วยความกลัวการกบฏ เพราะพากท่าสั่งถูกจำกัดอิสรภาพและถูกกดขี่ย่องไม่พอใจและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะก่อการกบฏอยู่ตลอดเวลา เป็นหน้าที่ที่พากชนชั้นปักครองจะต้องอยู่ปราบและต้องอยู่ตรวจสอบพากนี้อยู่เสมอ ทำให้เกิดความระวาง

*Sparta เป็นเมืองชั้นนำในแคว้น Laconia หรือ Lacedaemonia บนแหลม Peloponnesus ประชาชนบางครั้งเรียกว่า Laconians หรือ Lacedaemonians.

ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้พวกรสปาร์ตากลายเป็นคนหัวเก่า ไม่ต้องการให้เกิดมีการเปลี่ยนแปลง เพราะกลัวว่าการเปลี่ยนแปลงจะมีผลทำให้ระบบของสปาร์ต้าต้องอ่อนแอลง นอกเหนือจากนี้ พวกรสปาร์ต้ายังมีความกลัวแนวความคิดใหม่ ๆ ว่าจะเป็นอันตรายต่อประเทศ ดังนั้น จึงไม่ให้ความสนใจกับการเดินทางและการค้าขายกับโลกภายนอก ความจำเป็นในการที่จะรักษาอำนาจ สูงสุดของชนชั้นปักธง (Citizen Class) และบีบบังคับพวกราษฎรให้อยู่ได้อำนาจ จำเป็นต้องมีระเบียบวินัยที่เข้มแข็ง และมีการบังคับบัญชาอย่างเข้มงวด สปาร์ต้าจึงเน้นถึงความสำคัญของการมีกรรมสิทธิ์ร่วมในทางสังคมและเศรษฐกิจ การดำเนินนโยบายที่จะอาชนาจพวกราษฎรให้เป็นแบบนี้ และปราบพวกราษฎรทำให้บรรยายกาศของสปาร์ต้าเป็นบรรยายกาศที่ดึงเครียดและทำให้เกิดความล้าหลังทางวัฒนธรรม

รูปแบบการปกครองของสปาร์ต้า

รัฐธรรมนูญของสปาร์ต้า มีรูปแบบการปกครองดังต่อไปนี้

1. กษัตริย์ 2 องค์ เป็นผู้นำทางการทหาร คือ เป็นแม่ทัพสูงสุดและเป็นผู้นำทางศาสนา โดยเป็นผู้ประกอบพิธีทางศาสนาในโอกาสที่สำคัญ ๆ เช่นในเวลาสงคราม

2. สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยกษัตริย์ 2 พระองค์ และขุนนางอีก 28 คน รวมเป็น 30 คน อายุ 60 ปีขึ้นไป ดำรงตำแหน่งตลอดชีวิต สภาฯ จะมีอำนาจในการบริหาร ทำหน้าที่เป็นสภาน้ำที่ปรึกษาและเตรียมงานเพื่อเสนอต่อที่ประชุมสภาประชาชน และทำหน้าที่ตุลาการเกี่ยวกับเรื่องคดีอาญา สมาชิกเลือกจากการเห็นพ้องต้องกันในสภาประชาชน

3. สภาประชาชน ประกอบด้วยชายสปาร์ต้าซึ่งมีอายุ 30 ปีขึ้นไป ผลเมืองชั้นอื่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีพอที่จะหาอาชีวกรบมีส่วนรับที่ดินจะเข้าเป็นทพารในกองทัพของนครรัฐได้ด้วย จะได้รับสิทธิเข้าเป็นสมาชิกสภานี้ หน้าที่ของสภาประชาชน คือให้ความเห็นชอบหรือคัดค้านข้อเสนอของขุนนาง และเลือกเจ้าหน้าที่สภานักร แลเจ้าหน้าที่บริหารที่เรียกว่าเอฟอร์ (Ephor) ตัดสินบัญชาเกี่ยวกับการสังคมและนโยบายต่างประเทศ และยังทำหน้าที่ตัดสินบัญชาเกี่ยวกับเรื่องการสืบต่อตำแหน่งกษัตริย์

ในการปฏิบัติ อำนาจสูงสุดของสปาร์ต้าจะตกอยู่กับคณะบุคคล 5 คน เรียกว่า เอฟอร์เต (Ephorate) โดยความเป็นจริงแล้ว พวกรสปาร์ต้าเป็นรัฐบาล เป็นประธานในสภานักร และสภาประชาชน ควบคุมระบบการศึกษา และแจกจ่ายความมั่งคั่ง (distribution of property) ตรวจสอบความเป็นอยู่ของประชาชน และมีอำนาจในการใช้สิทธิยับยั้งในพระราชบัญญัติทุก ๆ ฉบับ มีอำนาจในการกำหนดชะตาชีวิตของเด็กเกิดใหม่” รัฐบาลของสปาร์ต้าจึงเป็นแบบ

คลาธิปไตย (Oligarchy) หั้งๆ ที่ความจริงพากເພອງໄດ້ຮັບເລືອກໂດຍສາປະປະຊາບ ໄຫອຸ່ນໃນ
ຕໍ່ແນ່ນໆຄວັງລະ 1 ປີ ແລະຈະໄດ້ຮັບເລືອກອີກໂດຍໄມ້ມີກຳນົດ ອໍານາຈຂອງພວກເຂົາຈຶ່ງມີນາກມາຍ

ປະປະຊາບຂອງສປາຣັຕາມີປະມານ 400,000 ດາວ ແບ່ງອອກເປັນ 3 ຂັນໜັ້ນ

1. **ສປາຣັຕົອທ (Spartiates)** ເປັນພວກເຂົ້າສາຍຄອເຮົານທີ່ພູພມາຕັ້ງຄືນຮູານໃນສປາຣັຕາ
ເປັນໜັນໜັນປົກປອງ ມີປະມານ $\frac{1}{2}$ ຂອງປະປະຊາບທັງໝົດ ເປັນພວກເດິວກໍ່ມີສີທົກທາງການເມືອງ

2. **ເພຣອໂໄຄ (Perioeci)*** ປະກອບໄປດ້ວຍພວກທີ່ຄຽງໜີ່ເຄີຍເປັນພັນຮົມຕົກສປາຣັຕາ
ຫຼືຍົມອູ້ໄດ້ສະວັນກັດທີ່ຂອງສປາຣັຕາ ພວກເພຣອໂໄຄໄດ້ຮັບອຸ່ນຢູາຕາໃຫ້ການຕ້າໄດ້ຢ່າງເສີ່ງ
ເປັນພວກທີ່ໄມ້ມີສີທົກທາງການເມືອງ

3. **ເຮລອກ, ເໜີຟ (Helot, Serfs)** ເປັນພວກໜາວພື້ນເມືອງທີ່ອາສີຍອູ້ໃນດິນແດນນີ້ມາກ່ອນ
ຜູກຕິດອູ້ກັບທີ່ດິນ ແລະຂັ້ນອູ້ກັບນາຍ

ເນື່ອງຈາກໜັນສປາຣັຕົອທເປັນໜັນປົກປອງ ຈຶ່ງຈໍາຕ້ອງຍົມຮັບຮະບັບນິຍ້ທີ່
ເຄື່ອງຮັດ ເສີ່ສະລະພລປະໂຍ່ໜົນສ່ວນຕົວ ພວກໜັນປົກປອງຈະຖູກຝຶກໃຫ້ມີຮະບັບນິຍ້ໄມ້ພຸ່ງເພື່ອ
ແລະມີຄວາມຮູ້ສຶກອັນເປັນອັນໜຶ່ງອັນເດີວັກນ ວິທີການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສປາຣັຕາໃຊ້ກັບໜັນປົກປອງ ດືອນ
ບັນດັບໃຫ້ໝາຍຈກຮົງທຸກຄົນທີ່ຍັງອູ້ໃນເກັນທີ່ຕ້ອງເປັນທຫາກ່ອງໄປຮ່ວມຮັບປະການອາຫານດ້ວຍກັນ
ໃນຫ້ອງອາຫາຮ່ວມ ຜູ້ມີເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງຮູ້ຄອຍຄວບຄຸມໄມ້ໄກ້ມີອາຫານທີ່ພຸ່ມເພື່ອຍ

ການສຶກສາສ່ວນໃໝ່ຈະຖູກຝຶກໃນຮູ່ປທກາ ສອນໃຫ້ເປັນຄົນຂັ້ນແຈ້ງ ບົກບືນ ປຣາຈາກ
ຄວາມເມດຕາກຽນ ເພື່ອກຳນົດທີ່ໃນການສົງຄຣາມໃຫ້ທີ່ສຸດ ອາຍຸຮະຫວ່າງ 20–60 ປີ ພວກເຂົາຈະ
ຕ້ອງອຸທິຄ່ວິຕິໃນການຮັບໃຊ້ຮູ້ ແຕ່ງໜາໄດ້ ແຕ່ໜ່ວິຕົກຮອບກວ້າຖູກໜ້າມ ສາມີກຣຍາໄມ້ໄດ້ອູ້ດ້ວຍກັນ
ກລາງຄືນຂາຈະລອບມາຫັກນອຍ່າງລັບ ຈັດທີ່ພູຖາຣັ້ຊ (Plutarch) ນອກວ່າ ຜູ້ໝາຍສປາຣັຕາມີລູກ
ກ່ອນທີ່ຈະໄດ້ເຫັນໜ້າກຣຍາດອນກລາງວັນ ແລະທີ່ສຳຄັນຄືອີເຕີກຄືວ່າເປັນສົມບັດຂອງຮູ້ ໄນໃຫ້ອູ້
ປິດມາຮັດ

ຮະບັບເຫຼົ້າກົຈຂອງສປາຣັຕາເປັນໄປເພື່ອຕອບສອນຈຸດມຸ່ງໝາຍຂອງຮະບັບທຫາ
ແລະເພື່ອຄວາມຍິ່ງໃໝ່ຂອງໜັນປົກປອງ (citizen class) ທີ່ດິນທີ່ດີທີ່ສຸດໃນຮູ້ຈະເປັນຂອງ
ພວກສປາຣັຕົອທ ພວກເຂົາຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງທີ່ດິນເປັນສັດສ່ວນເທົ່າ ກັນ ເປັນດິນແດນທີ່ຈະໂອນໃຫ້ໂຄ
ໄມ້ໄດ້ ແລະມີກາຮະໃນການສ່ວນພລິຕົກລົງທີ່ໄດ້ຈາກທີ່ດິນມາໃຫ້ຮູ້ເປັນການເສີຍກາຍີທາງອ້ອມ ທີ່ດິນໃນ
ຮະດັບຮອງລົງມາ ສາມາຮັບນາຍໃຫ້ກັບພລເມືອງທີ່ຮ່າງຍື້ນມາໄດ້ ພວກກາສ້າງທີ່ກຳນົດທີ່ດິນ

● osioaiernii “dwellers around” ແປ່ລວ່າ ຜູ້ທີ່ອາສີຍອູ້ໂດຍຮອບ

จะถูกโอนไปอยู่กับนายพร้อมกับที่ดินผืนนั้น ๆ สิทธิในการปกครองอาชีพสำหรับสมาชิกมีจำกัด กล่าวคือ สมาชิกไม่ได้รับอนุญาตให้ปกครองอาชีพอ้างอื่นนอกจากการเกษตรกรรมสำหรับการค้าและอุดสาหกรรมจำกัดไว้ให้พากเพริอोได้

เนื่องจากมีนโยบายทางด้านเศรษฐกิจของมาเซ็นน์ จึงไม่สนับสนุนการค้า ตัวอย่าง “ไอลเคอคุส” ได้ประกาศยกเว้นกฎหมายที่ทำด้วยเงินและทอง ให้ใช้เงินหรือญี่ปุ่นที่ทำด้วยเหล็ก แทน เพื่อให้เกิดความไม่สะดวกในการเก็บและการใช้ ในท้ายที่สุดก็เท่ากับเป็นการตัดการค้าขาย กับต่างประเทศ และความกลัวที่ว่าความคิดที่เป็นอันตรายจะถูกนำเข้ามายังครรภ์สปาร์ตานำให้สปาร์ตาไม่สนับสนุนให้คนเดินทางไปค้าขายนอกครรภ์ และประกาศห้ามการค้าขายกับโลกภายนอก ศิลปวิทยา การค้าขายของสปาร์ตาจึงตกต่ำมากเมื่อเทียบกับเอเธนส์

1.2 เอเธนส์ (Athens)

เอเธนส์ (Athens) เริ่มประวัติศาสตร์ที่แตกต่างจากสปาร์ตา แคว้นอัตติกา (Attica) ไม่ได้เป็นแหล่งที่มีความขัดแย้งในรูปการเป็นศัตรูกันหรือการรุกราน กล่าวคือ การอพยพของพวกริโอเนียนเข้ามาในบริเวณแถบนี้เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป และเป็นไปอย่างสงบ ทำให้มีชนชั้นทหารที่จะมีอิทธิพลในการปกครอง ยิ่งกว่านั้น ความมั่งคั่งของแคว้นอัตติกาที่มั่งคั่งด้วยแร่ธาตุ มีการทำท่อที่ดี มีผลทำให้นครรัฐเอเธนสมีพัฒนาการทางด้านการค้าและมีความเจริญทางด้านวัฒนธรรม

กลางคตวรรษที่ 8 เอเธนส์ เช่นเดียวกับนครรัฐกรีกอื่น ๆ ที่รูปแบบการปกครอง เป็นแบบกษัตริย์ คตวรรษต่อมานา คณะของขุนนางหรือ Council of Areopagus ค่อย ๆ ลดอำนาจของกษัตริย์ การปกครองจะตกอยู่ในมือของชนกลุ่มน้อย ในช่วงนี้ การเกษตรกรรมได้ผลดี การทำไร่อุ่นและมะกอกให้ผลกำไรดี ทำให้ชาวนาใหญ่ ๆ สามารถเลี้ยงตัวได้ ในขณะที่ชาวนาเล็ก ๆ อยู่ในภาวะเป็นหนี้สิน เมื่อข้าวราคากลูง ความจำเป็นทำให้ต้องเอาที่ดินไปจำนอง เมื่อไม่สามารถไถ่จำนวนได้ ทำให้ต้องตกเป็นทาส บางครอบครัวต้องอพยพหนี

ปลายคตวรรษที่ 7 ก่อนคริสตกาล ได้มีผู้พยายามปฏิรูปสังคมให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ชนชั้นผู้ดีคนหนึ่ง คือ ดรากอ (Draco) ได้ออกกฎหมายมีบทลงโทษอย่างรุนแรงแก่คนที่ฝ่าฝืน

ปี 594 ก่อนคริสตกาล ประชาชนพร้อมใจกันเลือก โซโลน (Solon) เป็นผู้นำที่มีอำนาจเด็ดขาดในการดำเนินนโยบายปฏิรูป โซโลนได้ทำการปฏิรูปทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจ

โซโลนได้ดำเนินการปฏิรูปทางการเมืองดังต่อไปนี้

1. ตั้งสภา 400 (Council of Four Hundred) มีสมาชิก 400 คน เลือกมาจากพลาเมืองทั้ง 4 หมู่ของเอเรนส์หมู่ละ 100 คน ยอมรับชนชั้นกลางเข้าเป็นสมาชิก

2. ให้สิทธิการเลือกตั้งกับพวกราชชั้นต่ำ โดยให้เข้าไปมีส่วนร่วมในสภาประชาชน กล่าวคือ สภาประชาชน จะประกอบไปด้วยพลเมืองทุกคนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป

3. จัดระเบียบของศาลสูงสุด เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้ง มีอำนาจในการรับคำอุทธรณ์จากการตัดสินของผู้ปกครอง แก้ไขกฎหมายให้มีความยุติธรรม ตามความหนักเบาของโภช เช่น ทำความสะอาดด้วย ก็ได้รับโภชน้อย เป็นต้น

การปฏิรูปทางเศรษฐกิจของโซลอน เน้นถึงการให้ความสำคัญกับชาวนาเพื่อให้ ชาวนาได้รับประโยชน์สูงสุด โดยยกเลิกการจำนำของทั้งหมด ห้ามเอกสารเป็นท่าสเนื่องจากหนี้สิน จำกัดจำนวนที่เดินที่แต่ละคนจะได้เป็นเจ้าของ โซลอนไม่ได้เพิกเฉยต่องานชั้นกลาง เขายังได้นำระบบเงินตราใหม่เข้ามาใช้ ทำให้การค้าของเอเรนส์กับต่างประเทศได้ผลดีขึ้น วางแผนทางโภช อย่างหนักกับผู้เกี่ยวข้อง ออกคำสั่งให้ทุกคนถ่ายทอดเรื่องการค้าให้กับบุตร บังคับให้บิดาสอน บุตรของตนให้ทำการค้าขาย และให้สิทธิพิเศษกับชาวต่างชาติที่เป็นช่างและมีความประสงค์ จะเข้ามาตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในประเทศ ออกรัฐหมายส่งเสริมการประกอบอุตสาหกรรม สนับสนุนการประกอบอาชีพใหม่ ๆ เช่น การทำเครื่องบันต่าง ๆ หม้อ ชาม แจกัน การปฏิรูป ของโซลอนทำให้หลายฝ่ายไม่พอใจ พวกรุนแรงไม่พอใจพระเอกษาฎูกริตรอนสิทธิพิเศษ ชนชั้นกลางและชนชั้นต่ำไม่พอใจพระรุกกนออกจากตำแหน่งผู้บริหารสูงสุด (Offices of Magistracy) และที่สำคัญก็คือ โซลอนพยายามดึงความสนใจของประชาชนจากปัญหาภายใน ประเทศออกจากสู่ปัญหาภายนอก คือทำสกปรกต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรบกับ นครรัฐเมgar ทำให้บ้านเมืองเกิดความระส่ำระสาย

ในปี 560 ก่อนคริสตกาล เหตุการณ์วุ่นวายเปิดโอกาสให้เพชตราตัส (Peisistratus) เข้ายึดอำนาจถือว่าเป็นการเริ่มระบบบรรษัทในเอเรนส์ เพชตราตัสแสดงให้ประจักษ์ว่า เป็นผู้หวังดีต่อชาติบ้านเมือง ไม่ทำลายอิสรภาพของประชาชน ได้ช่วยเหลือคนยากจนโดยให้ ยืมเงินไปลงทุนเพื่อให้คนเมือง ทำการปฏิรูปที่ดินโดยรับทรัพย์จากคนชั้นสูงมาแบ่งให้กับ ชาวนาที่ยากจน ส่งเสริมการค้ากับต่างประเทศ สนับสนุนอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม ทำให้ เศรษฐกิจของเอเรนส์ดีขึ้น ยังสนับสนุนศิลปวรรณคดี ศาสนา ทำให้สมัยของเพชตราตัสเป็น สมัยที่เอเรนส์รุ่งเรืองมากสมัยหนึ่ง เพชตราตัสรังสรรค์เป็นบรรษัทที่ทำประโยชน์ให้กับบ้านเมือง แต่บุตรชายของเขาก็คือ 希ปเปียส (Hippias) ซึ่งปกครองต่อจากบิดาตน มีความโหดร้ายและปากรอง อย่างกดดัน ในปี 510 ก่อนคริสตกาล 希ปเปียสได้รุกรุณหงส์กลุ่มนี้โค่นล้ม หลังจากนั้น ไคโลอิส-

เชนิส (Cleisthenes) ได้รับความช่วยเหลือจากประชาชนดำเนินการกำจัดคู่แข่งออกไปได้หมด และสัญญาว่าจะให้รางวัลแก่ประชาชนเป็นการตอบแทนที่ช่วยเหลือเขา เขาได้ทำการปฏิรูปรัฐบาลอย่างรีบด่วนจนได้รับสมญาว่า บิดาของประชาธิปไตย แห่งกรุงเอเธนส์

เขามาได้ให้สิทธิแก่เสรีชนทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศในเวลาหนึ้นได้ก่อตั้งสภา 500 (Council of Five Hundred) ขึ้นแทนสภา 400 โดยการแบ่งประชาชนเอเธนส์ออกเป็น 10 หมู่ สมาชิกสภา 500 เลือกมาจากประชาชน 10 หมู่ ๆ ละ 50 คน สมาชิกสภา 500 ผลัดกันดำเนินงานของสภาโดยแบ่งเป็นคณะ ๆ ละ 50 คน ในระยะเวลา 1 ใน 10 ของปี และเวียนกันทำหน้าที่ทุกคณะจนครบ 10 คณะ

โคลอิสเซนนำระบบอสตราซิสต์ (Ostracism) หรือการเนรเทศน์การเมืองออกนอกประเทศเข้ามาใช้ ระบบนี้ ประชาชนที่เป็นอันตรายต่อรัฐมีความมักใหญ่ไฟฟุ้ง คิดจะยึดอำนาจไว้ครอบครองแต่ผู้เดียว จะถูกลงชื่อในแผ่นกระเบื้องหรือเปลือกหอย แล้วหลังจากนั้นก็จะถูกขับออกจากกรีกเป็นเวลาอย่างน้อย 10 ปี วิธีการนี้เป็นวิธีการที่จะกำจัดผู้ที่รัฐสงสัยว่าจะมีจิตใจมักใหญ่ไฟฟุ้ง

ประชาธิปไตยของเอเธนส์เจริญรุ่งเรืองสูงสุดในสมัยเพริคลิส (Pericles, 461–429 ก่อนคริสตกาล) เป็นช่วงที่สภาราษฎร์ได้รับอำนาจที่จะเริ่มกฎหมายเพื่อเพิ่มอำนาจในการให้สัตยาบัน หรือปฏิเสธข้อเสนอของสภานุหนัง และเป็นช่วงที่สถาบันการปกครองอันหนึ่ง คือ คณะนายพลทั้ง 10 (Board of Ten Generals) เริ่มที่จะมีบทบาท คณะนายพลเลือกโดยสภาราษฎร์ให้อยู่ในตำแหน่ง 1 ปี และอาจได้รับเลือกเข้ามาใหม่อีกโดยไม่มีกำหนด เพริคลิสดำรงตำแหน่งหัวหน้าของคณะนายพลทั้ง 10 เป็นเวลากว่า 30 ปี นายพลทั้ง 10 แม้ว่าจะมีอำนาจมาก แต่ไม่เป็นเผด็จการ เพราะมีสภาราษฎร์เป็นผู้ตรวจสอบนโยบายของเขารอ ก็ และอาจถูกเรียกอำนาจคืน เมื่อ 1 ปีสิ้นสุดลง หรือถูกฟ้องว่าประพฤติผิดวินัยเมื่อไรก็ได้ โดยทฤษฎีแล้ว คณะนายพลทั้ง 10 รับผิดชอบในเรื่องเกี่ยวกับการทหาร แต่ในระยะหลังคณะนี้ได้ขยายอิทธิพลออกไปจนเป็นสถาบันที่ทรงอิทธิพลมากเห็นได้ชัดในสมัยเพริคลิส

สมัยของเพริคลิส ระบบศาลของเอเธนส์เจริญถึงจุดสูงสุด คณะลูกขุนจะมีจำนวนตั้งแต่ 201–1,001 เพื่อทำการไต่สวนพิเศษ คณะลูกขุนจะมีจำนวนมากน้อยเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับความสำคัญของคดี เพราะความเชื่อของเอเธนส์ที่ว่า ยิ่งผู้พิพากษามีจำนวนมากเท่าใด โอกาสที่จะตัดสินคดีโดยยุติธรรมก็จะมีมากขึ้นเพียงนั้น คณะลูกขุนจะใช้เสียงส่วนใหญ่ในการตัดสิน บัญชาทุก ๆ บัญชา แม้แต่ประธานในที่ประชุมก็ไม่มีสิทธิพิเศษในการตัดสิน คณะลูกขุนเป็นผู้พิพากษาที่แท้จริง และเมื่อการตัดสินออกมาในรูปใดไม่มีการอุทธรณ์

สงครามกับเปอร์เซีย

สาเหตุที่ทำให้ออเรนส์ขัดแย้งกับเปอร์เซียก็ เพราะออเรนส์ขยายอำนาจเข้ามายังเอเชีย-ไนเนอร์ และได้นครรัฐกรีกผ่านไอโวเนียนไว้ในครอบครอง บอยครั้งที่นครรัฐออเรนส์เข้าไปช่วยเหลือพากไอโวเนียนต่อสู้จนได้เอกสารช ทำให้เปอร์เซียต้องการลงโทษ โดยการส่งกองทัพเรือมาโจมตีนครรัฐกรีกทั้งหมด ในระหว่างปี 499–494 ก่อนคริสตกาล สงครามครั้งนี้เปอร์เซียยกทัพมาขึ้นบกที่มาราธอน (Marathon) อญห่างจากออเรนส์ 26 ไมล์ ปรากฏว่ากองทหารของออเรนส์สามารถขับไล่ทหารของเปอร์เซียออกไปได้ ในสงครามมาราธอนนี้ เกิดวีรบุรุษชื่อเฟดิพพิดิส (Phedippedes) วิ่งนำข่าวส่ง回来ไปแจ้งแก่นครรัฐสปาร์ต้า เพื่อขอกำลังมาช่วยเหลือ วิ่งอยู่ 2 วัน 2 คืน จึงถึงนครสปาร์ต้า แล้ววิ่งกลับออเรนส์เพื่อบอกให้ออเรนส์ต่อสู้ประวิงเวลาไว้เพื่อรักษาความช่วยเหลือจากกองทัพสปาร์ต้า เฟดิพพิดิสได้เข้าร่วมในการรบที่ทุ่มมาราธอนด้วย และเมื่อกองทัพของออเรนส์ได้รับชัยชนะเปอร์เซียโดยไม่ต้องพยายามช่วยเหลือจากสปาร์ต้า เฟดิพพิดิสได้วิ่งกลับไปออเรนส์แจ้งข่าวดีให้กับชาวออเรนส์แล้วล้มลงสิ้นชีวิต เมื่อมีการพื้นฟูกีฬาโอลิมปิกขึ้นใหม่ในปี ค.ศ. 1896 จึงมีการแข่งขันวิ่งมาราธอน (The Marathon Race) ระยะทาง 26 ไมล์ ผลก็คือนักวิ่งชาวกรีกได้เป็นแชมป์เปี้ยนคนแรก

สงครามเพลอพอนีเซียน (The Peloponnesian War)

หลังจากการรบที่มาราธอน ชาวกรีกเกิดความคิดร่วมกันว่าควรจะมีการเตรียมกำลังไว้ให้พร้อม สำหรับจดหมายกรีกที่ต้องการร่วมกันตั้งสหพันธ์แห่งเดโลส (The Confederation of Delos หรือ Delian League) ตามชื่อเดโลส เป็นภาระเล็ก ๆ ซึ่งถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้าอพอลโล และสหพันธ์รัฐใช้เป็นศูนย์กลางและเป็นที่เก็บทรัพย์สมบัติ นครรัฐต่าง ๆ ของกรีกที่เป็นสมาชิกต่างมีความสำคัญและมีสิทธิเท่าเทียมกัน แต่ในความเป็นจริงแล้ว นครรัฐออเรนสมอธิพลในการเป็นผู้นำ อิทธิพลของนครรัฐออเรนส์สูงขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงสมัยของนายพลเพรคิลิส สหพันธ์เปลี่ยนสภาพเป็นจักรวรดิของออเรนส์ โดยศูนย์กลางของสหพันธ์ย้ายจากเดลосมาอยู่ที่ออเรนส์ ออเรนส์ใช้เงินก้อนใหญ่ในท้องพระคลัง (Common Treasury) เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ลดฐานะของรัฐสมาชิกอื่น ๆ ให้อยู่ในฐานะบริวาร จักรวรดิออเรนส์ยังห้ามมิให้รัฐสมาชิกได้แยกตัวออกจากสหพันธ์ และเมื่อรัฐใดกบฏต้องการที่จะแยกตัวออกไป ออเรนส์ก็ปราบโดยใช้กำลังเข้ายึดกองทหารเรือและเก็บเครื่องราชบรรณาการ วิธีการนี้เกิดผลร้ายต่อออเรนส์ โดยทำให้นครรัฐสปาร์ตากาดความสงสัย ระหว่างกลัวออเรนส์จะเป็นผู้นำของกรีกทั้งหมด ในที่สุดจะกลายเป็นสาเหตุทำให้เกิดสงครามในระหว่างพากกรีกด้วยกันเรียกว่า สงครามเพลอพอนีเซียน ระหว่างปี 431–404 ก่อนคริสตกาล

สาเหตุอีกประการหนึ่งของสังคมเพลオพอนเซียน คือ ความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างเอเธนส์และสปาร์ตา ในสังคมรั้งนี้ สปาร์ตาได้รับความช่วยเหลือจากเปอร์เซีย สามารถทำลายทัพเรือของเอเธนส์ลงได้ มีผลทำให้อธิบดีประจำกรุงเอเธนส์ประสนความพ่ายแพ้ อาจกล่าวได้ว่า สังคมรั้งนี้เป็นสาเหตุของความเสื่อมอย่างรวดเร็วของอารยธรรมกรีก เพราะเมื่อสปาร์ตาได้อธิบดีไว้ในอำนาจแล้ว วัฒนธรรมที่ด้อยกว่าทำให้สปาร์ตาไม่อJORรักษาราชนาด้วยได้ ในปี 371 ก่อนคริสตกาล นครสปาร์ตาพ่ายแพ้แก่กองทัพของนครธีบีส (Thebes) ความไม่สงบเกิดขึ้นทั่ว ๆ ไป ในที่สุดกรีกทั้งหมดก็ตกลอยู่ใต้อิทธิพลของมาซิโดเนีย อารยธรรมกรีก ตั้งเดิม (Classical Greece) จึงสิ้นสุดลง

กิจกรรมการเรียนที่ 1

พระเทวูในครรภัสปาร์ตาจึงเน้นรูปแบบการปกครองในระบบเผด็จการ

2. อารยธรรมกรีก

2.1 ศาสนาและปรัชญา

ศาสนา

ชาวกรีกมีความเชื่อในสิ่งลึกลับมหัศจรรย์ เชื่อว่าผู้ที่อยู่เบื้องหลังสิ่งลึกลับมหัศจรรย์ คือเทพเจ้า และเชื่อว่าเทพเจ้ามีรูปร่างหน้าตา armor ความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์ เทพเจ้าที่สำคัญ ๆ ของกรีก คือ

ซีอุส (Zeus) เป็นบิดาแห่งเทพเจ้าและมวลมนุษย์ สถิตอยู่บนยอดเขาโอลิมปุส

ເຊຣາ (Hera)	ມເທສີຂອງຊື່ອຸສ
ເອຣີສ (Ares)	ໂອຣສຂອງຊື່ອຸສກັບເກວ່າເຊຣາເທົ່ານັ້ນ
ໂປະດອນ (Poseidon)	ເທົ່ານັ້ນ
ດີມີເຕອຣ (Demeter)	ເທົ່ານັ້ນ
ອະໂພຣໄດ໌ (Aphrodite)	ເທົ່ານັ້ນ

ปรัชญา

ปรัชญากรีกเจริญที่สุดในระยะที่อารยธรรมของกรีกโดยทั่ว ๆ ไป กำลังอยู่ในระยะเสื่อม คือ ตั้งแต่สมัยเริ่มสังคมเพลอพอนนีเซียน นักปรัชญาคนแรก ทาเลสแห่งไมเลตุส (Thales of Miletus, 624–550 ปีก่อนคริสตกาล) ได้รับยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งปรัชญา (Father of Philo-

sophy) ทฤษฎีของทาลีสเชื่อว่าชาติหลักของโลกคือน้ำ เขายังคำนึงถึงในธรรมชาติ ประกอบด้วยน้ำทั้งสิ้นในรูปพรรณสันฐานต่าง ๆ กัน เป็นของแข็งบ้าง ของเหลวบ้าง หรือไอ

เอราคลิตุส (Heraclitus of Ephesos, 533–475 ก่อนคริสตกาล) กล่าวว่าจักรวาลนี้ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ของทุกสิ่งจะไหลผ่านไปอย่างสายธาร ไม่มีสิ่งใดคงที่ เอราคลิตุสเชื่อว่า โลกของเราเต็มไปด้วยการเคลื่อนไหวของพลัง และชีวิตเราจะเปลี่ยนแปลงไม่มีที่สิ้นสุด

โซเครติส (Socrates, 469–388 ปีก่อนคริสตกาล) เป็นผู้ที่เชื่อในความสำคัญของมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีความคิดอยู่เสมอ จึงมีหน้าที่จะต้องตอบปัญหาต่าง ๆ โดยไม่ยอมรับอะไรง่าย ๆ วิธีการของโซเครติส คือ ซักซานให้คนขับคิดปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางศีลธรรม จรรยา ให้สามารถตอบโดยลำดับคำตอบอย่างมีเหตุมีผลทีละขั้น ๆ จนในที่สุดสรุปได้คำตอบที่ถูกต้อง การตั้งคำถามเพื่อไปสู่คำตอบในการหาความจริงที่จริงนั้นทำให้เป็นการฝึกฝนสติปัญญา โซเครติสเน้นให้คนทำความดี ชื่อสัตย์ ประพฤติอยู่ในศีลธรรม ในบ้านปลายชีวิตของเข้า โซเครติสถูกกล่าวหาว่าทำการยุยงเยาวชนไปในทางที่ไม่ดี โซเครติสถูกลงโทษให้เดินมาพิชช์ เขายอมรับโดยดี เพราะถือว่าพลเมืองทุกคนมีหน้าที่ต้องเคารพเชือฟังกฎหมาย ถึงแม้กฎหมายนั้นจะปราศจากความยุติธรรม

เพลโต (Plato, 427–347 ปีก่อนคริสตกาล) เป็นศิษย์ของโซเครติส ได้ตั้งโรงเรียนอะเคเดมี (Academy) เพลโตแสดงแนวความคิดทางการเมืองของเขาว่าในหนังสือเรื่อง สาธารณรัฐ (Republic) เขายังคงถือความสำคัญของผู้ปกครองว่าจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ฉลาดปราดเปรยิwa เพาะเชื่อว่าความดีคือความรู้ (Virtue is knowledge) เป็นกษัตริย์นักปราชญ์ (Philosopher King) ชนชั้นปักษรองในทัศนะของเพลโตจะไม่มีครอบครัว การดำรงชีวิตอยู่เป็นเรื่องของรัฐ ซึ่งจะทำให้ชนชั้นปักษรองไม่ต้องกังวลกับปัญหาการครองชีพประจำวัน อันจะทำให้สามารถใช้เวลาทั้งหมดในการศึกษาหาความรู้ให้มากที่สุดเพื่อนำประชาชนไปในทางที่ดี

ในระยะหลัง เพลโตต้องยอมรับว่า กษัตริย์นักปราชญ์ในทัศนะของเขายังเป็นบุคคลในอุดมคติหาไม่ได่ง่าย ๆ ในความเป็นจริง เพราะฉะนั้น จะทำให้เพลโตเปลี่ยนแนวความคิดใหม่ ในหนังสือรัฐบุรุษ (The Statesman) เพลโตยกย่องว่ากฎหมายมีความสำคัญสูงสุด เพราะเป็นเครื่องแสดงออกของประสบการณ์และความรอบรู้ของมนุษย์ กฎหมายจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว ให้ผู้ปกครองปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยมุ่งถึงประโยชน์ส่วนรวมมิใช่ประโยชน์ส่วนตัว

อริสโตเตล (Aristotle, 384–322 ปีก่อนคริสตกาล) เกิดในรัฐสถาจิรัส (Stagirus) ซึ่งอยู่ในเขตของมาซิโดเนีย ทางเหนือของคาบสมุทรกรีก เป็นพระอาจารย์ของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์แห่งมาซิโดเนีย เขายังได้ตั้งสถานศึกษาที่ชื่อ ลีเซียม (Lyceum) ใกล้กรุงเอเธนส์ อริสโตเตล

กล่าวว่ามันนุชช์ย์ต้องการอยู่ในสังคม มันนุชช์ย์มีธรรมชาติอย่างหนึ่งคือห่วงเห็นในเสรีภาพ เพราะฉะนั้น อริสโตเตลไม่เห็นด้วยกับการแบ่งสังคมเป็นชนชั้น ในทศนาของอริสโตเตล สังคมที่ดีคือสังคมที่ทุก ๆ คนมีความรู้สึกเป็นมิตรกัน และความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกของสังคมทุก ๆ คนรู้สึกว่าตนมีฐานะเท่าเทียมกัน เขาเชื่อว่ามันนุชช์ย์ทุกคนมีฐานะเท่าเทียมกัน แต่สติปัญญาไม่เท่ากัน เพราะฉะนั้น หน้าที่ที่ได้รับก็ย่อมแตกต่างกันไปตามกำลังสติปัญญาและความสามารถของบุคคล อริสโตเตลบอกว่าราชภารามัญแต่ละคนอาจจะไม่มีสติปัญญาพอที่จะรับผิดชอบในการบริหาร ไม่สามารถพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ แต่ราชภารซึ่งมีปริมาณเหล่านี้มารวมกัน จะทำให้เกิดปัญญาร่วม ซึ่งจะนำไปใช้คัดเลือกพวกที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีที่มีโอกาสได้ศึกษาสูง ๆ มีประสบการณ์มากกว่าเข้ามาทำหน้าที่บริหาร โดยวิธีนี้ อำนาจทางการเมืองจึงอยู่ในมือของราชภารส่วนใหญ่ และผู้ที่ใช้อำนาจในการปกครองก็ใช้อำนาจนี้โดยความยินยอมของประชาชน (Government By Consent) นอกจากนั้น อริสโตเตลยังมีความเห็นว่า รัฐควรจะระมัดระวังในเรื่องการขัดแย้งในทางเศรษฐกิจด้วย กล่าวคือ ในรัฐจะประกอบไปด้วยชน 3 ชั้น คือ คนมี คุณปานกลาง และคนจน รัฐที่ดีควรจะมีชนชั้นปานกลางมากกว่าชนอีก 2 ชั้น อริสโตเตลเชื่อว่า การยึดหลักسا;yak กลางจะทำให้สังคมเป็นสุข ถ้าในสังคมที่มีแต่คนมีและคนจน ก็จะมีแต่นายกับบ่าว รัฐจะไม่เป็นรัฐของเสรีชน แต่เป็นรัฐของทาสกับนาย และจะเป็นรัฐที่ดีไปไม่ได้ ดังนั้น รัฐที่ดีจึงควรมีชนชั้นกลางมากกว่าคนมีและคนจน

อริสโตเตลไม่เห็นด้วยกับเพลโตที่ว่าการปกครองที่ดีที่สุดนั้นคือระบบที่ให้อำนาจในการปกครองขึ้นอยู่กับตัวบุคคล เพราะการกระทำการของบุคคลขึ้นอยู่กับตัวเหตุผลและอารมณ์ ถ้าให้อำนาจสูงสุดอยู่กับบุคคลอาจจะทำให้การใช้อำนาจนั้นไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์เสมอไป ดังนั้น ในทศนาของอริสโตเตล การปกครองที่ดีจะต้องใช้กฎหมายมิใช่บุคคลเป็นหลัก เพราะกฎหมายเกิดจากเหตุผลเป็นผลของความคิดอย่างรอบคอบและสมดุล

2.2 วิทยาศาสตร์

เริ่มใช้วิธีการสันนิษฐานและศึกษาพิจารณาโดยอาศัยหลักเหตุผลแบบคณิตศาสตร์ แทนการสังเกตอย่างเดียว ส่วนใหญ่ชาวกรีกในยุคนี้จะให้ความสนใจในเรื่องของธรรมชาติและ ความเป็นไปในโลก ขอบด้วยความอยู่เสมอ ๆ ว่า “ทำไม” “อะไร” แล้วพยายามค้นคว้าสืบสาน เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของคำถามเหล่านั้น ส่วนใหญ่เป็นวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เรขาคณิต และดาราศาสตร์ ได้รับความสนใจมาก

อันаксาГОՐΑS (Anaxagoras, 500–428 ปีก่อนคริสต์กาล) เขากล่าวว่า“ถูกทุกอย่าง เกิดจากการรวมตัวของสิ่งเล็กที่สุดจำนวนมากจนแนบไม่ถ้วน โดยมีพลังบางอย่างบังคับให้รวม

กันในสภาก็เป็นอยู่

เอมเพโดคลีส (Empedocles, 490–430 ปีก่อนคริสตกาล) เชื่อว่าโลกประกอบด้วยธาตุ 4 อย่างคือ ดิน น้ำ ลม ไฟ

เดโมคริตุส (Democritus, 460–370 ปีก่อนคริสตกาล) อธิบายว่าวัตถุทุกอย่าง รวมทั้งโลกและดวงวิญญาณ เกิดจากการรวมกันของสิ่งที่เล็กที่สุดที่เรายังไม่สามารถมองเห็นได้ชึ้งเรียกว่า อะตอม (Atoms)

希波波คริติส (Hippocrates, 460–377 ก่อนคริสตกาล) ได้รับยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการแพทย์ เขียนหนังสือเกี่ยวกับวิชาการแพทย์ ชื่อ the Oath of Hippocrates เขาได้ตั้งโรงเรียนแพทย์ซึ่งเน้นการสังเกตและวินิจฉัยโรค มีการเก็บรายงานประวัติคนไข้ซึ่งจะช่วยในการวินิจฉัยโรคให้ง่ายขึ้น การวินิจฉัยโรคอย่างรอบคอบนี้ทำให้เขาสรุปออกมาได้ว่า โรคทุกโรคไม่ได้เกิดจากภูมิคุ้มกันหรือการกระทำของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่สาเหตุมาจากการหมาด ความไม่สมดุลของของเหลวในร่างกาย และสามารถบำบัดได้โดยดูแลเอาใจใส่คนไข้ให้ดีและให้อาหารที่มีประโยชน์ ให้ได้รับอากาศบริสุทธิ์และพักผ่อนให้เพียงพอ วิธีการของเขานำเสนอเป็นวิธีที่ทางการแพทย์ทั่วไปยอมรับ

2.3 วรรณคดีและการละคร

งานด้านวรรณกรรมของกรีกในยุคนี้จะปรากฏผลในการแสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างเสรีและประณีตลงตาม วรรณคดีของกรีกมีทั้งกาพย์ กลอน และร้อยแก้ว ส่วนใหญ่เป็นวรรณคดีเบา ๆ เช่น วนิยาย หรือเรื่องอ่านเล่นเป็นร้อยแก้ว

การละครมี 2 ประเภทด้วยกัน

- (1) โศกนาฏกรรม (Tragedy)
- (2) สุขนาฏกรรม (Comedy)

ละครโศกนาฏกรรม (Tragedy) สืบเนื่องมาจากทางด้านศาสนา คือ เป็นงานฉลองเทพเจ้าไดโอนิชูส (Dionysus) เทพเจ้าแห่งเหล้าอุ่น จะมีนักร้องที่แต่งกายเหมือน Satyrs (คือเทพเจ้าที่มีรูปร่างเป็นคนมีศีรษะและหางเป็นแพะ) ขับร้องบทเพลงสรรเสริญเทพเจ้า ต่อจากนั้นจะมีคนมารบรรยายเรื่องราวประกอบเพลงที่นักร้องหมูได้ขับร้องไปแล้ว ศตวรรษที่ 6 เริ่มมีการตั้งโรงละคร ทำให้เป็นยุคที่การละครของกรีกเพื่องฟูมาก นักแต่งบทละครที่มีชื่อเสียงประจำโศกนาฏกรรม ได้แก่ อิสคิลลุส (Aeschylus, 524–456 ปีก่อนคริสตกาล) แต่งละครไว้ถึง 83

เรื่อง เรื่องที่มีชื่อเสียงคือ โพรเมเตอส์ นาวาร์ด (Prometheus Bound) มีผู้แสดง 2 คน แทนที่จะเป็น คนเดียว ต่อมาโซเฟอคลิส (Sophocles, 496–406 ปีก่อนคริสตกาล) เพิ่มผู้แสดงเป็น 3 คน และ เมื่อยุริปิดิส (Euripides, 484–406 ปีก่อนคริสตกาล) เริ่มเขียนบทละครโศกนาฏกรรมในตอน กลางศตวรรษที่ 5 เข้าเพิ่มผู้แสดงออกไปกว่าที่ควร

ละครสุขนาฏกรรม (Comedy) ของกรีกมาจากการเล่นถวายเทพเจ้า ดังเดิมที่เดียว ละครประเกณ์เล่นเพื่อฉลองฤดูใบไม้ผลิ ด้วยความหวังว่าฤดูใบไม้ผลิจะนำมาซึ่งความอุดม สมบูรณ์ในพืชพันธุ์รัญญาหาร การเล่นละครประเกณ์ ผู้เล่นแต่งตัวใส่หน้ากากเป็นรูปนกและ รูปสัตว์อื่น ๆ เดินเข้าขบวนแห่เรียกว่า Komos ส่วนเพลงที่ร้องเรียกว่า Komodia อันเป็นที่มา ของคำว่า Comedy ต่อมาละครคอมเมดีค่อย ๆ วิวัฒนาการมีการแสดงท่าทางล้อคุณเด่น ๆ ใน สังคมโดยเฉพาะพวกนักการเมือง และในบางครั้งก็มีการล้อรุนแรงเกินไป ในตอนปลายสังคมฯ เพลオพօเนเชียน จึงมีการกวดขันการแสดงละครคอมเมดี คือห้ามเล่นล้อนักการเมืองที่ยังมีชีวิตอยู่ การสั่งห้ามดังกล่าวทำให้การแสดงคอมเมดี้หมดชีวิตจิตใจลงมาก นักแต่งบทละครสุขนาฏกรรม ที่มีชื่อเสียง คือ อาริสโต芬ิส (Aristophanes, 450–380 ปีก่อนคริสตกาล) เขียนเรื่อง The Frogs สัอิสติดิลุสและยูริฟิตุส

นักประพันธ์ที่ยิ่งใหญ่ของกรีก คือ 荷馬爾 (Homer) ได้ประพันธ์มหาภพย์ 2 เรื่อง คือ อิเลียด (Iliad) และออดิอิซิ (Odyssey)

โคลงของกรีกมี 2 ประเภท ได้แก่ เอลีเจแคร (Elegiac poetry) เป็นโคลงที่เขียน แสดงความไว้อาลัย และลีริก (Lyric poetry) เป็นโคลงซึ่งแสดงความรู้สึกสมจริง สนุกสนาน นักประพันธ์โคลงที่มีชื่อเสียง คือ พินดาร์ (Pindar) ซิเมนิดิส (Simenides) และแซฟโฟ (Sappho)

บทประพันธ์ร้อยแก้วเป็นบทประพันธ์การเล่าเรื่องทางประวัติศาสตร์ ถือว่าเป็น บทประพันธ์ประเทatr้อยแก้วที่ยิ่งใหญ่ของวรรณคดีกรีก นักเขียนประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงที่สุด คือ เอโรโดตัส (Herodotus, 584–425 ปีก่อนคริสตกาล) ได้รับยกย่องว่าเป็นบิดาของวิชาประวัติ- ศาสตร์ เขายังเขียนหนังสือเรื่อง Historia (Inquiry) แบ่งออกเป็น 2 ภาค ภาคแรกกล่าวถึงอารยธรรม ของดินแดนต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้การปกครองของเบอร์เซีย เนื้อหาที่รวมลงในหนังสือประวัติ- ศาสตร์ของเขานั้นมีที่มาหลายทาง ได้มาจากงานเขียนแก่ ๆ บ้าง ได้จากการสนทนากับคนตามท้องถิ่นต่าง ๆ ที่เข้าท่องเที่ยวไป

ธุซิเดส (Thucydides, 460-400 ปีก่อนคริสตกาล) เขียนเรื่องสงครามเพลอโนเน- เชียน (History of the Peloponnesian War)

ซีโนโฟน* (Xenophon, 431–399 ปีก่อนคริสตกาล) เขียนเรื่อง Cyropaedia เป็นนวนิยายอิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพระเจ้าไซรัสแห่งเปอร์เซีย

อริสโตเตล (Aristotle) ได้เรียนบทประพันธ์ที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

2.4 ศิลปะและสถาปัตยกรรม

สถาปัตยกรรมของกรีกถูกได้จากวิหารต่าง ๆ ด้วยวิหารเป็นห้องโถงสีเหลืองผึ้งผ้า มีห้องทำด้วยหินสำหรับเป็นที่ไว้เทพเจ้า ตามธรรมชาติทางด้านหลังเป็นรูปปั้นเล็ก ๆ เป็นสมบัติของวิหาร ภายในวิหารไม่มีหน้าต่างได้รับแสงสว่างจากประตูทางเดียว หลังคารองรับด้วยไส้มุงกระเบื้อง มีเสาวภาคในเป็นແຕวสำหรับรองรับน้ำหนักของหลังคา 2 แบบ แบ่งห้องโถงภายในออกเป็น 2 ด้าน ด้านนอกมีทางแคบ ๆ อีกข้างละด้าน ตรงหน้าจั่วมีรูปสลักเป็นกลุ่มใช้สีเทาเป็นพื้นเพื่อให้เห็นภาพชัดขึ้น วิหารโดยทั่ว ๆ ไปสร้างขึ้นตามแบบแผนเดียวกัน แต่ต่างกันที่เสาและการจัดรูปปั้นที่ระดับประดิษฐ์

ลักษณะการก่อสร้างเสาของชาวกรีก มี 3 ชนิด

(1) คอริก (Doric) เสาแบบคอริกส่วนล่างใหญ่และเรียวขึ้นเล็กน้อย ตามลำเสากางออกกว่าตอนโคนเล็กน้อย ตามลำเสากางเป็นทางยาว ข้างบนมีแผ่นหินแนบเรียบวางทับอยู่อีกทีหนึ่ง แบบคอริกเป็นแบบการก่อสร้างของกรีกที่แพร่หลายที่สุด พากดอเรียนนิยมการก่อสร้างแบบนี้

(2) ไอօนนิก (Ionic) เสาแบบนี้เล็กเรียวกว่าและงามกว่า แผ่นหินบนหัวเสาเปลี่ยนจากแบบเรียบเป็นมีร่องรอยม้วนลงมาสองข้างเสาแบบไอօนนิก มีลักษณะงามอย่างเช่นช้อย ในนครรัฐไอโอนิยันนิยมใช้กันมาก

(3) คอรินธีน (Corinthian) เสาแบบนี้เรียวยิ่งกว่าเสาไอօนนิก หัวเสา มีการตกแต่งประดับประดาด้วยการแกะสลักเป็นรูปใบไม้ประดิษฐ์ มีความงามหรูหรา

อารยธรรมไฮเลนิสติก (Hellenistic Civilization)

เป็นช่วงสมัยที่นครรัฐต่าง ๆ ของกรีกเสื่อมลง และแคว้นมาซิโดเนีย (Macedonia) เจริญขึ้น แคว้นมาซิโดเนียเป็นรัฐเล็ก ๆ ตั้งอยู่ทางเหนือของกรีก พลเมืองประกอบไปด้วยชนชาติ

* ซีโนโฟนเป็นทั้งนักประวัติศาสตร์ นักเขียน และทหาร กำเนิดจากตระกูลมังคลึงในกรุงเอเธนส์ เป็นศิษย์คนหนึ่งของโซเครติส เป็นผู้ที่รักการพจัญภัย เคยร่วมทำสังคมร่วมกับเอเธนส์โดยเป็นฝ่ายของสปาร์ต้า

เชื้อชาติ ส่วนใหญ่สืบเชือสายมาจากการ์ก แต่มีวัฒนธรรมต้องกว่าการ์ก กษัตริย์ที่สำคัญของมาซิโดเนีย คือ ฟิลิปที่ 2 (Philip II, 359–336 ปีก่อนคริสตกาล) ได้แผ่ขยายอาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวาง ปราบนครรัฐกรีกไว้ในอำนาจได้ในปี 338 ก่อนคริสตกาล ในปี 336 ก่อนคริสตกาล พระองค์ถูกกลบปลดพระชนม์ โกรสคือเล็กชานเดอร์ (Alexander, 336–323 ปีก่อนคริสตกาล) ได้ครองราชย์ต่อ พระเจ้าเล็กชานเดอร์ได้ดำเนินงานขยายอาณาเขตต่อจากพระราชบิดา ทำการบุกเบิกและต่อต้านอาณาจักรต่างๆ บนเอเชียไม่น้อยให้พ้นจากการปกครองของเปอร์เซีย อะเล็กชานเดอร์สิ้นพระชนม์ปี 323 ก่อนคริสตกาล พระชนม์ 33 ปี¹

เมื่อพระเจ้าเล็กชานเดอร์สิ้นพระชนม์แล้ว จักรวรดิแตกแยกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ

อียิปต์ มีราชวงศ์托勒密 (Ptolemy) ปกครอง

อาณาจักรเซลูชิด (Seleucid) มีราชวงศ์เซลูชิดปกครอง

มาซิโดเนีย อญ្តีได้การยึดครองของแอนนินอนุส

ความแตกแยกและรั่วสายแตกสามัคคีทำให้เกิดสงครามอยู่ตลอด ในที่สุดจักรวรดิกรีกตอกยูนิตอิทธิพลของโรมันในปลายศตวรรษที่ 3 ก่อนคริสตกาล หลังจากนั้นจักรวรดิเซลูชิดตัดกันหมดตอกยูนิตอิทธิพลของจักรวรดิโรมัน

ความเจริญในยุคเอเลนิสติก

ศาสนาและปรัชญา

ในยุคเอเลนิสติกนี้ ความเชื่อถือในศาสนาเสื่อมคลายลงมาก เนื่องจากนครรัฐเล็ก ๆ จำนวนมากถลายตัวไปตามความผันแปรทางการเมือง เทพเจ้าตามท้องถิ่นต่าง ๆ ก็หมดความหมายหายไปตัววิจิตร จึงมีความสนใจเรื่องอื่น เช่น ลัทธิต่าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นมาของชีวิต วิญญาณ ชีวิตในโลกหน้าแทนความเชื่อในศาสนาดั้งเดิม ลัทธิต่าง ๆ ที่มีผู้นับถือคือ คือ

เอพิคิวเรียน (Epicureanism) ผู้ก่อตั้ง คือ เอพิคิวรุส (Epicurus) แห่งเกาะซามอส (Samos) มีชีวิตอยู่ในระหว่างปี 342–270 ก่อนคริสตกาล เขาเคยศึกษาที่สำนักปรัชญาของคามี ลัทธิของเขามิใช่เชื่อในเทพเจ้าหรือสวรรค์ว่าจะบันดาลอะไรให้แก่มนุษย์ได้โดยเฉพาะในโลกหน้า ความสุขเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องแสวงหาในโลกนี้โดยการดำรงชีวิตที่ดีงาม อาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นหลัก และโดยการเลือกวิธีชีวิตของตนเอง ในสมัยต่อมา سانดิชัย์ของเอพิคิวรุสตีความหมายคำสั่งสอนของเข้าไปในทางการแสวงหาความสุขด้วยการปรนเปรอความต้องการทางรูป รสนิยม ซึ่งเป็นการตีความหมายที่ผิดไปจากคำสอนที่แท้จริง

Stoicism ซีโน (Zeno, 335–263 ปีก่อนคริสตกาล) แห่งเกาะไซปรัส เป็นผู้ก่อตั้งขึ้น เชโนสังสอนว่า จุดมุ่งหมายในชีวิตมนุษย์คือการหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวง เน้นในคุณธรรมและการดำรงชีวิตที่ถูกต้องมีเหตุผล คล้ายคลึงกับหลักของเอพิคูเรียน แต่ไม่สนใจไยดีต่อความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน หรือความสนุกสนานบันเทิงใด ๆ ทั้งสิ้น

Skepticism เป็น派阀ที่โต้แย้งว่า ทุกข์กับสุขเป็นของเฉพาะคน ทุกข์ของผู้หนึ่งอาจเป็นสุขของอีกผู้หนึ่ง ในท่านองเดียวกับสุขของผู้หนึ่งอาจเป็นทุกข์ของอีกผู้หนึ่งก็ได้ ดังนั้น เข้าบอกไม่ได้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ถูกหรือสิ่งที่แท้จริง คณตลาดจึงเป็นคนที่ไม่ยึดมั่นกับความเห็นของตนจนเกินไปและยอมคล้อยตามวิธีการปฏิบัติ ขนบธรรมเนียมของถิ่นที่ตนพำนักอาศัยเป็นดีที่สุด

วิทยาศาสตร์

ระยะเวลา 3 ศตวรรษของยุคอาเลนิสติกนี้เป็นยุคที่วิทยาการด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ก้าวหน้าไปมากยิ่งกว่าระยะใด

ทางด้านคณิตศาสตร์ มีนักคณิตศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่หลายท่าน

ยุคลิด (Euclid) ได้วางหลักสำคัญ ๆ เกี่ยวกับวิชาเรขาคณิต คณิตศาสตร์ และวิชาที่เกี่ยวข้องกัน โดยรวมไว้ในหนังสือเรื่อง Elements ใช้มาหากว่า 1,000 ปี และยังคงใช้เป็นหลักเรขาคณิตจนถึงปัจจุบัน

希波帕库斯 (Hipparchus, 160–126 ปีก่อนคริสตกาล) เป็นนักคณิตศาสตร์และนักดาราศาสตร์ เป็นผู้คำนวณระยะทางจากโลกไปดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ และค้นคว้าเกี่ยวกับวิชาตรีโกณมิติ

阿基米德 (Archimedes แห่งเมือง Syracuse, 287–212 ปีก่อนคริสตกาล) ค้นพบค่าของ π (pi) กฎของการลอยของวัสดุ เป็นผู้ริเริ่มวิทยาศาสตร์ประยุกต์และประดิษฐ์เครื่องมือใหม่ ๆ หลายชนิด

ทีโอฟราทุส (Theophrastus) ค้นคว้างานด้านพฤกษาศาสตร์ มีการแยกประเภทของพืชชนิดต่าง ๆ

วิทยาศาสตร์การแพทย์ในยุคนี้ก็มีความก้าวหน้ามากเช่นกัน เอโรฟีดัส (Herophidus) ทำการผ่าตัดร่างกาย สังเกตการไหลเวียนของโลหิต ระบบประสาทและกล้ามเนื้อ เมื่อวิทยาการด้านการแพทย์เจริญ ความเชื่อถือในเรื่องโชคถ่าง ไสยศาสตร์ ก็ลดน้อยลงไป

วรรณคดี

วรรณกรรมในยุคนี้ไม่แสดงออกชี้ความคิดที่ลึกซึ้งหรือแปลกไปกว่าเดิม งานด้านบทละครประเพณีน้ำเสียงน้ำเสียงดีเด่นกว่าด้านอื่น นักเขียนบทละครประเพณีที่มีชื่อเสียง คือ เมเนนเดอ (Menander, 342–291 ปีก่อนคริสต์กาล) ลักษณะการเขียนทำนองประชดประชันก็คือการวิพากษ์วิจารณ์หรือการแสดงความโน้ม%prib%ของตัวละครก็คือ มักจะเป็นไปอย่างตื้น ๆ ไม่ลึกซึ้งเท่าที่ควร

ทางด้านประวัติศาสตร์ก็มีแต่เรื่องเกี่ยวกับการรบของพระเจ้าเล็กชานเดอร์เป็นส่วนใหญ่ ทั้งเป็นการเขียนเบียนของพระเกียรติมากกว่าจะแสดงข้อเท็จจริง นักประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงคือ Polybius ใช้หลักการเขียนตามแบบของเอโรโตัสและซูซิคิดเดส เข้าเขียนเรื่องประวัติศาสตร์ของกรีกในศตวรรษสุดท้ายก่อนถูกพวกโรมันเข้ายึดครอง

อารยธรรมกรีกมีผลต่ออยุค

อิทธิพลของอารยธรรมกรีกมีมากในจักรวรรดิโรมัน ชาวโรมันได้รับรองอารยธรรมเอลениสติกของครรภ์กรีกทางภาคใต้ มาทางตะวันตก เข้าสู่อิตาลี โกล และสเปน มีการรับเอาภาษากรีกเข้ามาใช้ รับเอาอิทธิพลทางด้านเกี่ยวกับกวนิพนธ์ ศิลปะ ช่างแกะสลักได้รับอิทธิพลของการแกะสลักตามแบบช่างเอลениสติก แต่สนใจมุ่งโรมัน เน้นการแสดงภาพที่เหมือนจริง ทำให้รูปแกะสลักโรมันโดยเฉพาะของตนเองในเรื่องของวรรณคดีและปรัชญา อาจจะกล่าวได้ว่า นักเขียนสำคัญ ๆ อย่างเช่น สูเดรเรียรส ซิเซโร และวอร์จิล ได้พัฒนาภาษาลาตินจนสามารถใช้แสดงความคิดอันละเอียดลึกซึ้งในด้านปรัชญา วาทศิลป์ และกวนิพนธ์แบบกรีกได้เกือบถึงหมด

เมื่อโรมันยึดครองดินแดนต่าง ๆ ทางภาคตะวันออกของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน พากโรมันก็ยอมรับวัฒนธรรมของกรีกซึ่งแพร่หลายออกไปในระยะนั้น ยิ่งกว่านั้น เมื่ออาณาจักรโรมันล่มจม แทนนี้กลับเป็นอาณาจักรของมุสลิม พากมุสลิมก็รับเอาวิทยาการและปรัชญาของกรีกไว้ และนำไปถ่ายทอดให้กับยุโรปอีกด้วยในสมัยต่อมา

กิจกรรมการเรียนที่ 2

ให้นักศึกษาอธิบายถึงระบบประชาธิปไตยในอเมริกา

สรุป

ชาวกรีกโบราณมีลักษณะเฉพาะที่เป็นปัจเจกชน สามารถสร้างสรรค์ความเจริญทางด้านการปกครอง ศาสนา ปรัชญา วิทยาศาสตร์ วรรณคดี และสถาปัตยกรรม ในรูปของอารยธรรมดั้งเดิม

การประเมินผลท้ายบท

1. ระบบการราชย์ในความที่มายของกรีก

1. การยึดอำนาจโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
2. การปกครองแบบกดขี่
3. ผู้ปกครองที่ยึดอำนาจมา มีความอ่อนแอด้วยความที่มีความสัมารถสูง
4. ผู้ปกครองมีความสามารถสูง

2. การปกครองแบบมิกซ์ตริย์ พระองค์ สภานักราช และความมีอิทธิพลทางเป็นการปกครองของ

1. เอเธนส์
2. สปาร์ตา
3. คอรินธ์
4. ครีตัน

3. นักปรัชญากรีกที่มีความเชื่อว่า ความดีคือความรู้ การปกครองที่ดีจะต้องปกครองโดยกษัตริย์นักปรัชญา

1. เยราคลิทุส
2. โซเครติส
3. เพลโต
4. อริสโตเติล